

Az állattenyésztés története

A húsfogyasztás szinte egyidős az emberrel.

Az ősemberek olyan nagytermetű állatokra is vadásztak, mint az elefántfélék, a bölény, akár a medve. A fejlettebb vadászszerszámokkal több zsákmányra tettek szert, javultak az életviszonyok, emelkedett a népsűrűség. Később egyes állatokat magszelídítettek, majd háziasítottak.

Napjainkban elsősorban a háziasított, tenyésztett állatok hújának van jelentősége az emberek táplálkozásában. A különböző állatok hújának eltérő érzékszervi tulajdonságai, valamint a húsok felhasználásával készült húsfeldolgozó-ipari termékek óriási választéka lehetővé teszi, hogy az emberek – a szervezetük számára fontos anyagokat tartalmazó élelmiszerekből és étel-
lekből – ízlésüknek és szokásaiknak megfelelően választhassanak.

Az első, tenyésztésből származó húsforrás valószínűleg a szarvasmarha volt. A források szerint már 10 000 évvel ezelőtt tenyésztették – egymástól függetlenül Kínában, Indiában és a Római Birodalomban. Ugyancsak történelmi leletek bizonyítják, hogy a kőkorszak embere a vadak és halak húján kívül már fogyasztotta a kecske, a ló, a sertés és egyes baromfik húsát is.

A *szürke marha* ma már hungarikumnak tekinthető, eredete nem ismert. Egyik elképzelés szerint honfoglaló őseink már itt találták, egy másik elmélet szerint a honfog-

laló magyarok hozták magukkal. Értékes, BSE-kórtól nem fertőzött állat, húsa finom rostú, íz- és zamatanyagokban gazdag, kevésbé márványozott (teje 4,0–4,2 zsírszázalékos). A szép szarvak az állat ékességei, a nemesítőket és a tenyésztőket kezdetektől arra törekedtek, hogy szép, ún. „címeres” szarvú állatot neveljenek.

Sokan ugyancsak hungarikumnak tartják a mangalica sertést. A *mangalica* a Balkánról került Magyarországra. 1883-ban Milos szerb fejedelem tenyészetéből 9 zsíros kocát és 2 kant vittek további nemesítésre, tenyésztésre József főherceg kisjenői birtokára. Ott olyan sikerrel tenyésztették, hogy a 19. sz. végére már minden számottevő tenyészetben volt kisjenői sertés – azaz mangalica. Színváltozatai a szőke, a vörös és a fecskehasú.

Hazánkban az állatok vágása kezdetben a *házi hentes*, azaz a *böllér* feladata volt. Ezt a szerepet később átvették a *mészárosok*, akik kibővítették tevékenységüket a kereskedelemmel is: a vágóállat beszerzésével, tartásával, vágásával és értékesítésével is foglalkoztak. Mellettük kialakultak olyan mesterségek, mint a „sódarasok”, „pecsenyesütők”, „hurkasütők”. Ezeket a mesterségeket egyesítették később a hentesek. 1872-ben építették az ország első vágóhídját Budapesten.

